

Ny sproglitteratur

Ari Páll Kristinsson, Rikke Hauge, Marit Hovdenak, Birgitta Lindgren, Hannele Ennab, Jørgen Nørby Jensen

Island

Ásdís Arnalds, Sólveig Einarsdóttir og (bilder) Hugleikur Dagsson. Tungutak. Félagsleg málvísindi handa framhaldsskólum og Hljóðfræði og hljóðkerfisfræði handa framhaldsskólum. Forlagið, Reykjavík. ISBN 978-9935-110-97-8 og ISBN 978-9935-110-96-1. Resp. 108 og 172 s.

To nye lærebøger om islandsk sprog for videregående skoler, om resp. sociolingvistik og fonetik og fonologi. Forfatterne har før udgivet lærebøger om morfologi, syntaks, sproghistorie og skriveteknik, med titelen Tungutak, i samme serie.

Festskrifter. Følgende tre festskrifter indeholder i alt 70 korte artikler om islandsk sprog:

Nokkrar handlínur bróðeraðar handa Kristínu Bjarnadóttur sextugri 9. janúar 2010. Red. Sigrún Helgadóttir, Ásta Svavarsdóttir og Jón Hilmar Jónsson. Menningar- og minningarsjóður Mette Magnussen, Reykjavík.

Fáum mönnum er Kári líkur. Nítján kárínur gerðar Kára Kaaber sextugum 18. febrúar 2010. Red. Ari Páll Kristinsson, Ágústa Þorbergsdóttir og Jóhannes B. Sigtryggsson. Menningar- og minningarsjóður Mette Magnussen, Reykjavík.

Aravísur sungnar Ara Páli Kristinssyni fimmtugum 28. september 2010. Red. Jóhannes B. Sigtryggsson og Kári Kaaber. Menningar- og minningarsjóður Mette Magnussen, Reykjavík.

Fra kalveskinn til “tölva”. Red. Guðrún Kvaran. Mennta- og menningarmálaráðuneytið, Reykjavík.

Et konferenceskift (113 s.) fra en konference om sprogpolitik og små sprogområder, internordisk kommunikation, oversættelse og tegnsprog, som Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning arrangerede i Island i 2009. Konferenceskiftet indeholder følgende bidrag: De nordiske sprog, sprogene i Norden (Jørn Lund), Nordisk sprogemenskap ur andraspråksperspektiv (Ulla Börestam), ISLEX – Islandsk-skandinavisk webordbog (Halldóra Jónsdóttir og Þórdís Úlfarsdóttir), Från översättarens verkstad (Hjörtur Pálsson), Leksikografiske beskrivelser av ordforrådet: Problemer og muligheter (Jón Hilmar Jónsson), Saga-projektet. Ny komplett översättning av Íslendingasögurnar till danska, norska och svenska – en presentation (Kristinn Jóhannesson), Nordens sprog er trængte: dansk i udlandet, dansk i Norden. Hvor svært kan det være? (Nina Møller Andersen), Islandsk tegnsprogs status (Rannveig Sverrisdóttir), Ikke kun krimier, tak (Johannes Riis), Hvordan kan lærere imødekomme kravet om computerstøttet undervisning? (Þórhildur Oddsdóttir).

Hilmarrson-Dunn, Amanda og Ari Páll Kristinsson. The language situation in Iceland. Current Issues in Language Planning 11,3:207-276.

Dette er en monografi (70 s.) om den sproglige situation på Island. Forfatterne beskriver ideologier og historiske forudsætninger bag moderne sprogplanlægningstiltag på korpusområdet og indenfor nogen domæner, bl.a. medier og (særlig højere) uddannelse, på statusområdet. Forfatterne diskuterer bl.a. den betydning som supranationale sprogpolitikker har for islandsk sprogplanlægning, og det spørgsmål om islandsk i fremtiden bliver Islands hovedsprog.

Íslensk barnaorðabók. Red. Ingrid Markan og Laufey Leifsdóttir. Mál og menning, Reykjavík. ISBN 978-9979-331-92-6. 249 s.

Dette er en ny islandsk ordbog for børn. Målgruppen er 6-12 år gamle børn. Omkring 2200 lemmaer. Ordbogen indeholder ordforklaringer og brugseksempler.

Íslensk orðabók. Red. Mördur Árnason. Forlagið, Reykjavík. ISBN 978-9979-535-37-9. 1246 s.

Dette er 5. udgave af den monolingvale islandske ordbog. 5. udgave er uændret fra 4. udgave men den har nyt layout.

Íslenskt mál og almenn málfræði. Nr. 31. [Islandsk sprog og generel lingvistik. Tidsskrift utgivet af den islandske lingvistikforening] 2009 (utg. 2010). ISSN 025842X.

Dette nummer indeholder bl.a. en artikel af Heimir Freyr Viðarsson om en historisk undersøgelse om dativsubjekter med upersonlige verber i islandsk, en artikel af Michael Schulte om den yngre nordiske *fupark*, dens forudsætninger og kontekstualisering i skriftkulturen, og en artikel af Veturliði Óskarsson om verbet *blífa* i islandsk. Helgi Skúli Kjartansson skriver om de islandske adjektive *bandóður* og *spinnegal* i forhold til dansk *bindegal*, Höskuldur Þráinsson skriver om stor og lille forbogstav i islandsk retskrivning, Margrét Jónsdóttir skriver om substantiv i neutrum som har suffikset *-(sl)i* i moderne islandsk, og Ragnar Ingi Aðalsteinsson og Sigurður Konráðsson skriver en artikel om spørgsmålet hvorvidt *u*-omlyd er en produktiv fonologisk regel i islandsk. Guðrún Kvaran skriver om lokalt ordforråd i Jón Ólafsson fra Grunnavíks ordbog. Nummeret indeholder også Veturliði Óskarssons og Helge Sandøys oppositionstaler om Ari Páll Kristinssons ph. d. avhandling (2009), samt Ari Pálls svar til deres taler; anmeldelser skrevet af resp. Guðrún Kvaran og Kristján Árnason om resp. Klaus Otto Schnelzers bog (2008) om konjunktiv i islandsk og bavarisk verbøjning og Þórunn Blöndals bog (2005) om diskurs- og samtalsanalyse; og mindeord om Baldur Jónsson (d. 2009) og om Indriði Gíslason (d. 2009).

Kjarni málsins. Fleyg orð á íslensku. [“Sprogets kerne” / “Sagens kerne”. Bevingede ord på islandsk] Hannes Hólmsteinn Gissurarson indsamlede. Bókafélagið, Reykjavík. ISBN 978-9979-995-44-9. 992 s.

Dette er en samling af citater, med forklaringer og en indeks der citatene er blevet grupperet efter indhold. En stor del af citatene i bogen har islandsk ophav. Ellers findes der citater fra forskellige forfattere, f.eks. Ivar Aasen og Winston Churchill.

Orð og tunga. Nr. 12. [Ord og sprog. Tidsskrift udgivet av Árni Magnússon-instituttet for islandske studier]. 2010. Red. Guðrún Kvaran. ISSN 1022-4610.

Fem artikler i dette nummer, af Ari Páll Kristinsson, Guðrún Kvaran, Hallgrímur J. Ámundason, Svavar Sigmundsson og Torfi Hjartarson, bygger på forfatterens temaforedrag på konferencen “Omomastik i fokus” i Reykjavík i 2008. Ari Páll skriver om stednavneplanlægningens status indenfor sprogpolitik, bl.a. med eksempler fra det islandske stednavneudvalgs virksomhed og dets arbejde med islandske gårdsnavne, Guðrún skriver om valg af gadenavne i islandske kommuner, Hallgrímur skriver om nogen såkaldte uformelle stednavne i Reykjavík, Svavar skriver om stednavneforklaringer som en af onomastikkens hovedforudsætninger, og Torfi skriver om stednavne som undervisningsmateriale. Margrét Jónsdóttir skriver en artikel om den historiske udvikling i bøjningen af islandske ord som har suffiksene *-ing* og *-ung*. Kirsten Wolf skriver en diakro-

nisk analyse om farvetermer i norrønt, især om farverne grønt og gult. Nummeret indeholder også anmeldelser om ti nylige bøger om ord og sprog.

Ragnar Ingi Aðalsteinsson. Tólf alda tryggð. Athugun á þróun stuðlasetningar frá elsta þekktum norrænum kveðskap fram til nútímans. [Loyalitet gennem 1200 år. En undersøgelse om alliterationens udvikling fra de eldste kendte norrøne digte til nutiden.] Hugvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík. ISBN 978-9979-987-75-8. 328 s.

Dette er en ph. d. afhandling ved Islands Universitet af Ragnar Ingi Aðalsteinsson, om islandsk alliteration.

Skíma. Mál gagn móðurmálskennara. [Islandsk lærernes tidsskrift]

Skíma kom i to numre i 2010.

Watinee Chompoopetch. 1967. Íslenska sem annað mál fyrir Taílandinga. Könnun á stöðu þeirra og viðhorfum til íslensku. [Islandsk som andetsprog for thailændere. En undersøgelse om deres situation og deres meninger om islandsk.]

Dette er en afhandling ved Islands Universitet om et forholdsvis nyt og meget vigtigt emne i islandsk samfund. 48 s.

Norge

Bjørkum, Andreas: Målformene i bøkene, artiklane og reisebrevi åt Tarjei Vesaas. Børkjo forlag 2010. 252 s.

Botolv – onomastikkens harding. Veneskrift til Botolv Helleland på 70-årsdagen 9. juni 2010. Red. av Terje Larsen og Tom Schmidt. Novus forlag, Oslo 2010. 167 sider.

Botolv Helleland er svært sentral i norsk namnegransking. Dette skriftet inneheld sytten artiklar andre har skrive, mest om namn. Somme artiklar gjeld stadnamn og namnebruk i fleire nordiske land.

Campo, Marino González: Gramática básica de noruego integral. Presentación de Kirsti Baggethun. Prólogo de Peter Trudgill. Universidad de Murcia 2010. 265 s.

Engelsk økonomisk blå ordbok. Norsk-engelsk, engelsk-norsk: med definisjoner. Redigert av Morten Skaug og Janet Aagenæs. Kunnskapsforlaget 2010. 511 s.

Filipek, Michał Jan, Maciej Iwanow og Romuald Iwanow: Norsk-polsk polsk-norsk juridisk ordbok. Cappelen Damm 2010. 320 s.

Ordboken er den første av sitt slag i Norge og inneholder nærmere 9000 oppslagsord og juridiske uttrykk på både norsk og polsk.

Fløgstad, Guro og Anders Vaa: Norsk er et lite språk som er i ferd med å dø ut og andre myter om språk. Kagge forlag 2010. 161 s.

Hvorfor er språkmytene oppstått, og hvorfor de er så seiglivede? Denne boka oppklarer flere misforståelser og forteller om mange små og store ting de fleste sikkert ikke visste om språk.

Gisle, Jon: Jusleksikon. Engelske termer ved Åge Lind. Kunnskapsforlaget 2010. 4. utg. 528 s.

Boken inneholder sentrale begreper fra hele det juridiske fagområdet. Har også med begreper innenfor internasjonal rett og engelske og amerikanske ekvivalenter til de fleste oppslagsordene.

Hamdi, Kareem S.: Arabisk lommeordbok. Kunnskapsforlaget 2010.

Lommeordboka inneholder ca. 34 000 oppslagsord hentet fra dagligtale og fagspråk. Den har i tillegg en liten parlørdel og en enkel grammatikk.

Hanssen, Eskil: Dialekter i Norge. Fagbokforlaget 2010. 212 s.

Boka beskriver og forklarer variasjonen vi finner i norske dialekter og sammenlikner dialektgrupper. Et kapittel gir et riss av dialektologiens faghistorie. Boka har også et kapittel om samisk.

Harsson, Margit: Leksikon over norske *rud*-namn frå mellomalderen. Novus forlag 2010. 939 s.

Leksikon over norske *rud*-namn frå mellomalderen inneheld godt over 3000 bustadnamn som i hovudsak har blitt til i perioden 1000–1350.

Haugen, Odd Einar og Åslaug Ommundsen (red.): Vår eldste bok. Skrift, miljø og biletbruk i den norske homilieboka. Novus forlag 2010. 315 s

Denne boka spring ut av eit seminar over den gammalnorske homilieboka som vart halde ved Universitetet i Oslo 8. mai 2006.

Hegge, Per Egil: Lamme lår og sukker biter. Kunsten å skrive godt. Kagge 2010. 226 s.

Boka henvender seg til alle som vil bli bedre til å uttrykke seg skriftlig med gode råd, krydret med morsomme eksempler.

Hegge, Per Egil: Ridende rytter til hest. Finurligheter og annen språklig moro i aviser og presse – og litt ellers. Kagge forlag 2010.

Hoel, Kåre: Bustadnavn i Østfold 9. Varteig. Novus forlag 2010. 202 s.

Boka har litteraturliste, kildehenvisninger og registre. Bindet er redigert av Tom Schmidt.

Horbowicz, Paulina: How to be Norwegian in talk? Polish-Norwegian interethnic conversation analysis. Novus forlag 2010. 386 s.

The present contribution deals with the topic of cultural preconditions of talk and can therefore be placed within the broad field of conversation analysis.

Hyvik, Jens Johan: Språk og nasjon 1739–1868. Norsk målreising. Band I. Det Norske Samlaget 2010.

Første bandet i denne nyskrivne og illustrerte norske målsoga handlar om tilhøvet mellom språk og nasjonale førestellingar i Noreg frå etableringa av allmugeskolane i 1739 fram til 1868.

Hæreid, Gunnar O., Kåre Lilleholt, Ingvild Risnes Skeie og Merete Tollefsen (red.): Mål og rett. Juristmållaget 75 år. Institutt for privatretts skriftserie, Universitetet i Oslo 2010.

Jubileumsskrift med artiklar om nynorsk som juridisk språk.

Klar, men ikke ferdig. En praktisk veileder i klarspråksarbeid. Red. av Margrethe Kvarenes, Torunn Reksten og Ingrid Stranger-Olsen (red.): Språkrådet og Direktoratet for forvaltning og IKT 2010. 124 s.

Denne boken er til inspirasjon og hjelp for offentlige virksomheter som ønsker å forbedre språket og innholdet i brev, nettekster, skjemaer og annen skriftlig informasjon til publikum. Den inneholder praktiske råd om hvordan klarspråksprosjekter kan gjennomføres, fra de store, gjennomgripende kampanjene til de små, konkrete forbedringene. Her finner du også historiene bak språkarbeidet, sjekklister og nyttige eksempelttekster.

Klarspråk i praksis. Håndbok i godt forvaltningsspråk. Av Ola I. Breivega og Aud Anna Senje (hovedforfattere) og Kjetil Aasen (red.). Kunnskapsforlaget 2010. 179 s.

De fleste er opptatt av at språket skal være korrekt og godt. Skal språket virkelig være godt, må det også være klart og begripelig for dem teksten gjelder. Denne boken, som er utarbeidet av rådgivere i Språkrådet, er tenkt som et hjelpemiddel for alle som vil skrive bedre og klarere.

Kristoffers namnerike. Veneskrift til Kristoffer Kruken på 60-årsdagen 18. august 2010. Red. av Margit Harsson og Botolv Helleland. Institutt for nordiske og lingvistiske studium, Universitetet i Oslo 2010. 212 sider.

Skriftet inneholdt artiklar av namnegranskaren Kristoffer Kruken, som har personnamn som fagleg hovudinteresse.

Maal og minne. Utgitt av Bymålslaget. Redigert av Jon Gunnar Jørgensen og Lars S. Vikør. Hefte 1 og 2 i 2010-årgangen, hvert hefte på 191 s.

Tidsskriftet ble grunnlagt i 1909, kommer med to hefter årlig, og formålet med skriftet er å bringe bidrag til belysning av bl.a. norsk språk og norske språkminner av enhver art, middelalderlitteratur, norske stedsnavn og folkeminner. Det trykkes artikler og anmeldelser på norsk, svensk, dansk, engelsk og tysk.

Namn og Nemne. Tidsskrift for norsk namnegransking, utgjeve av Norsk namnelag.

Nummeret frå 2010 er på 128 s. og det er m.a. fleire artiklar om filologen Magnus Olsen og ein om botanisk nomenklatur.

Nordiska studier i lexicografi 10. Rapport från Konferensen om lexicografi i Norden, Tammerfors 3-5 juni 2009. Redigert av Harry Lönnroth og Kristina Nikula. Skrifter utgitt av Nordisk forening for lexicografi. Oslo 2010, 529 s.

Etter kritisk gransking og omarbeiding til artikler, har 38 foredrag fra konferansen blitt godkjent for publisering i denne rapporten. Takket være at konferansen ikke var begrenset til et spesielt tema, spenner artiklene over et vidt område innen lexicografien.

Norsk Lingvistisk Tidsskrift (NLT). Novus forlag 2010. 357 s.

Tidsskriftet kommer hvert år med to nummer og er et forum for norsk språkvitenskap. Det bringer lingvistiske artikler og bidrag på norsk innenfor alle gre-

ner av og områder i språkvitenskapen, også felt som faghistorie og lingvistikk-relatert vitenskapsteori.

NPK-språket. Ordliste og språkråd utgitt av Nynorsk pressekontor. Kunnskapsforlaget 2010. 472 sider.

Dette er ei handbok for nynorskskrivande journalistar og andre. Ho er bygd over same leisten som boka *NTB-språket* frå Norsk Telegrambyrå, for bokmålsbrukarar (Kunnskapsforlaget 2007).

Nytt om namn. Meldingsblad frå Norsk namnelag.

Dette bladet kjem ut to gonger om året.

Quist, Pia og Bente A. Svendsen (red.): Multilingual Urban Scandinavia. New Linguistic practices. Bristol; Buffalo: Multilingual Matters 2010. 252 s.

This book represents the diverse research being carried out on linguistic practices among adolescents in multilingual urban Scandinavia.

Rambø, Gro-Renee: Historiske og sosiale betingelser for språkkontakt mellom nedertysk og skandinavisk i seinmiddelalderen – et bidrag til historisk språksosiologi. Novus forlag 2010. 421 s.

Forfatteren benytter innsikter fra moderne språkkontaktforskning og språksosiologisk teori til å foreta en gjennomgang av historiske og sosiale betingelser for språkkontakt i seinmiddelalderen mellom nedertysk og de skandinaviske språkene i utvalgte byer i Danmark, Sverige og Norge. Byene det fokuseres på, er Bergen og Oslo/Tønsberg i Norge, Stockholm og Kalmar i Sverige, København og Ribe i Danmark samt Visby på Gotland.

Roggen, Vibeke: Jo visst kan du gresk og latin! Pax forlag 2010. 243 s.

Forfatteren viser hvordan man enkelt kan kjenne igjen og forstå en lang rekke ord som stammer fra gresk og latin og gir små streiftog i gresk og romersk historie, filosofi og diktekunst. Boka inneholder en grammatikalsk førstehjelp.

Schjerven, Petter Wilhelm Blichfeldt: Nostalgisk ordbok. Vega forlag 2010. 324 s.

Forfatteren har sans for antikverte ord og uttrykk.

Senje, Aud Anna: Norsk-russisk juridisk ordbok. Unipub 2010. 181 s.

Dette er en av ytterst få fagordbøker mellom norsk og russisk. Hovedvekten ligger på terminologi fra strafferettens område.

Skjekkeland, Martin: Dialektlandet. Portal 2010. 150 s.

Boka handlar om dialektane våre og variasjonen i dagens talemål, kvifor me har så mange dialektar og kva som har skapt dialektgrenser. Særtrekk ved ungdomsspråket og tilhøvet til innvandrarspråka blir drøfta. Boka er rikt illustrert.

Solheim, Randi: Sosial smeltedigel – språklege legeringar: om talemålsutviklinga i industrisamfunnet Høyanger. Tapir akademisk forlag 2010. 395 s.

Denne boka handlar om kva som hender med språket når folk frå fjern og nær etablerer seg på ein ny stad. Boka tek utgangspunkt i Høyanger i Ytre Sogn. Etter industrietableringa i 1916 voks staden raskt frå å vere ei lita jordbruksgrrend til å bli ein moderne industristad. Her møttest menneske med ulik geografisk, sosial og kulturell bakgrunn.

Språknytt, tidsskriftet til det norske Språkrådet, kom i 2010 med fire nummer på til sammen 144 sider. Språknytt er gratis, har et opplag på 11 500 og er lagt ut elektronisk på www.sprakradet.no. Bladet har de faste spaltene: «Lesarspørsmål», «Nyord», «Med andre ord», «Klipp», «Språkbrukaren» og «Historia bak».

Stikkord for nummer 1: Intervju med Tore Janson, revisjonen av nynorskrettskrivinga, omtale av Språkstatus 2010, *den* første årlige rapporten fra Språkrådet om språkstoda i landet. Videre om kvaliteten i tv-tekstinga, datatermgruppas arbeid for å utvikle norske dataord. Oppslag i *Bokmålsordboka* og *Nynorskordboka*. Stikkord for nr. 2: Intervju med Grete Riise, lederen for nynorskrettskrivningsnemnda, artikkel om lånord i norsk talespråk, historia til nynorske fagordbøker, målloven og en test som skal vise egne kunnskaper i islandsk. Stikkord for nr. 3: Intervju med Sylfest Lomheim, direktør i Språkrådet fra 2004 til 2010, artikkel om moderniseringa av grensesnittet i nettutgavene av Bokmålsordboka og Nynorskordboka, artikkel om at Statoil likevel vil bruke norsk i kontakt med underleverandører i Norge. Videre en artikkel om medisinsk fagspråk og en om oversettere som omsetter tegneserier til norsk fra engelsk. Stikkord for nr. 4: Snikinnføring av nabospråk i skolen, å skrive blogginnlegg versus å skrive for eit papirtidsskrift, hverdagen til en tolk, drømmer om rockestjerner og myter om språk, uttalen av totusen(tallet), Clara Holst.

Statsspråk – bladet for godt språk i staten – blir utgitt av Språkrådet og kom ut med fire nummer i 2010. Bladet hadde et opplag på 18 500 og er gratis. Det kan også leses på www.sprakradet.no.

Stikkord for nr. 1: Alfa og omega for statsansatte? Forklaring av et knippe bibelske ord og uttrykk som er blitt vanlige i dagligtale, nyttige råd om sitatbruk

og kildehenvisninger og introduksjon av en ny spalte: «Hummer og kanel». Stikkord for nr. 2: Les om språket på Slottet, kongelige titler og gode råd om utforming av stillingsannonser på nynorsk. Stikkord for nr. 3: Les om hvordan språkenheten i UDI rekrutterer tolker til alle verdens språk og følges opp i arbeidet, innføring i transkripsjon, og møte med noen falske venner. Stikkord for nr. 4: Besøk hos referentene på Stortinget, første del av et innføringskurs i målloven, og forslag om hvordan landet bør deles inn.

Systematisk, variert, men ikke tilfeldig antologi om norsk som andre-språk i anledning Kari Tenfjords 60-årsdag. Redigert av Hilde Johansen, Anne Golden, Jon Erik Hagen, m.fl.

Novus forlag 2010. 246 s.

Boken tilbyr oppdaterte forskningsresultater, kreativ nytenkning og pedagogiske innspill innenfor en lang rekke subdisipliner innen dette fagfeltet.

Tonne, Ingebjørg og Helene Uri: Ord, ord, ord. Kunnskapsforlaget 2010. 191 s.

Forfatterne tar for seg vanlige og uvanlige ord, hvor de kommer fra, og hva de betyr. Etymologier og andre fortellinger er knyttet til noen utvalgte ord. Boken er delt inn tematisk. Har register.

Danmark

Ag, Astrid: Sprogbrug og identitetsarbejde hos senmoderne storby-piger. Københavnerstudier i Tosprogethed, bind 53. Københavns Universitet 2010. 142 s.

I bogen fokuseres der bl.a. på hvordan tre piger med minoritetsbaggrund forholder sig til de sprognormer de møder fra samfundet, skolen og hjemmet, hvorledes de tre piger og deres mødre beskriver og evaluerer pigernes sprogbrug, og hvordan de tre pigers sprogbrug er i to forskjellige kontekster, nemlig skolen og hjemmet.

Becker-Christensen, Christian: Dansk syntaks. Indføring i dansk sætningsgrammatik og sætningsanalyse. Samfundslitteratur, Frederiksberg 2010. 234 s.

Dansk syntaks handler om hvordan ord kombineres til større helheder – til ordgrupper og sætninger. Bogen presenterer grundmønstre for sætningsdannelsen, og det beskrives hvordan vi opbygger forskellige sætningstyper i dansk. *Dansk syntaks* er også en indføring i grammatisk analyse. Den redegør for hvor-

dan man analyserer sætninger og for de kriterier der ligger til grund for den grammatiske beskrivelse. Bogen er tænkt som en håndbog for den sprogligt interesserede med et elementært kendskab. Den kan med fordel benyttes til selvstudium.

Bigailaitė, Neringa: Danskner udtale hos udlændinge – et realistisk mål eller en illusion? En empirisk undersøgelse blandt voksne indlærere med litauisk som modersmål. Københavnerstudier i Tosprogethed, bind 50. Københavner Universitet 2010. 125 s.

I bogen undersøges det hvilke specifikke vanskeligheder litauere har med den danske udtale. Første del af bogen er en teoretisk gennemgang af de faktorer som tænkes at påvirke voksnes udtaletilegnelse, mens anden del udgør selve analysen samt en præsentation af analysemetoden.

Bleses, Dorthe og Anders Højen (red.): Når børn lærer sprog. Dansk sprogtilægnelsesforskning i et internationalt perspektiv. Syddansk Universitetsforlag, Odense 2009. 312 s.

Når børn lærer sprog, bryder de verdens måske mest komplicerede kode. De ligger lige så stille i vuggen eller sidder på bagsædet af bilen og lytter opmærksomt til de lyde der dannes når andre mennesker sender en luftstrøm forbi taleorganerne. Blot ved at analysere disse lyde udleder de hele sprogsystemet! Denne bog beskriver den udfordring som børn er stillet over for når de lærer dansk. Kapitlerne er skrevet og redigeret af forskere ved Center for Børnesprog på Syddansk Universitet, og hvert kapitel giver en videnskabeligt funderet indsigt i en række centrale spørgsmål.

Danske Studier 2010. Udgivet af Merete K. Jørgensen og Henrik Blicher under medvirken af Simon Skovgaard. Videnskabernes Selskabs Forlag, København 2010. 180 s.

Af bindets indhold er der i denne sammenhæng grund til at fremhæve *Luca Panieri*: En mulig forklaring på stødets opståen, *Ebba Hjorth*: Lis Jacobsen: Studier til det danske Rigssprog Historie (jubilæumsanmeldelse) og *Dorthe Dunccker*: Henrik Galberg Jacobsen: Ret og Skrift. Officiel dansk retskrivning 1739-2005 (anmeldelse).

Dansk Etymologisk Ordbog. Af Niels Åge Nielsen. 6. udg. Gyldendal, København. 2010. 522 s.

Galberg Jacobsen, Henrik: Ret og skrift. Officiel dansk retskrivning 1739-2005. Dansk Sprognævns skrifter 42. Syddansk Universitetsforlag, Odense. 2010. 1202 s.

Ret og skrift er Henrik Galberg Jacobsens doktordisputats. Den blev forsvaret 7. maj 2010 på Syddansk Universitet i Odense. Med disputatsen foreligger der for første gang en omfattende og bredt dækkende samlet beskrivelse af officiel dansk retskrivning og dens historie i de sidste ca. 250 år – fra første gang myndighederne blandede sig i hvordan borgerne skulle stave, og til den seneste udgave af Retskrivningsordbogen fra Dansk Sprognævn. Afhandlingen bygger på et stort arkivmateriale og andet kildemateriale der tidligere kun har været udnyttet i begrænset omfang, og består af to bind på tilsammen 1202 sider.

Første bind drejer sig om periodens forskellige retskrivningsdirektiver, dvs. retskrivningsbekendtgørelser og retskrivningsordbøger mv., og om baggrunden for dem. Det er også her vi møder retskrivningshistoriens aktører, dvs. de myndigheder, personer og foreninger der har præget retskrivningsdebatten, og som har været med til at fastlægge de skiftende retskrivningsnormer. Herudover indeholder bindet indgående karakteristikker af 30 retskrivningsnormer der kan udskilles i perioden, med redegørelser for deres stilling til en række omdiskuterede retskrivningsproblemer, fx brugen af store eller små begyndelsesbogstaver og af bolle-å eller dobbelt-a, dobbeltskrivning af vokaler og konsonanter (heel/hel og tappe/tapre), stavning af fremmedord (philosophere/filosofere), orddeling ved linjeskift og kommatering.

Andet bind indeholder ud over en alfabetisk bibliografi med mere end 2400 litteraturhenvisninger et ordlistekapitel og et kronologikapitel. Ordlistekapitlet er en art historisk retskrivningsordbog, hvor man kan følge stavemåden af ca. 1000 ord fra deres tidligste officielle form og til i dag. Og via kronologikapitlet er det muligt i stikordsform at følge den kronologiske udvikling fra 1739 til nutiden og at danne sig et detaljeret indtryk af forbindelserne mellem de enkelte retskrivningsdirektiver og retskrivningsaktører mv. Bindet afsluttes af en personlig efterskrift med en fremadrettet diskussion af nogle aktuelle retskrivningsproblemer og af et fyldigt resumé på dansk og engelsk.

Harder, Thomas: Mellem to sprog. Om oversættelse, tolkning, sprogpolitik, og hvorfor det er bedre at være tosproget end tvetunget. Museum Tusulanums Forlag 2010. 168 s.

I bogen *Mellem to sprog* tager Thomas Harder afsæt i sine egne erfaringer som tosproget, konferencetolk og litterær oversætter. Som bogens undertitel antyder, er det hans grundlæggende pointe at tosprogethed er en resurse sna-

rere end et problem, og at der i Danmark er en manglende respekt for sprog som en "hård" og vigtig kompetence.

Laursen, Helle Pia og Lars Holm: Dansk som andetsprog. Pædagogiske og didaktiske perspektiver. Dansklærerforeningen 2010. 206 s.

Dansk som andetsprog. Pædagogiske og didaktiske perspektiver præsenterer en række centrale faglige temaer inden for fagområdet dansk som andetsprog og belyser nogle af de problemstillinger der knytter sig hertil. Hensigten med bogen er at give en faglig viden der kan danne grundlag for tilrettelæggelse af en andetsprogs pædagogisk praksis og for en kvalificeret deltagelse i den løbende videreudvikling af fagområdet.

Bogen er delt op i tre hovedafsnit. I det første præsenteres fagområdets centrale begreber og teorier, i det andet undersøges den andetsprogs pædagogiske praksis, og i det tredje sættes der fokus på hvordan institutioner håndterer den stigende sproglige forskellighed.

Bogen henvender sig til studerende, undervisere, pædagoger og andre interesserede der arbejder med dansk som andetsprog samt alle andre med en professionel interesse i faget.

Maegaard, Bente og Lene Schøsler (red.): En snemand på syv måder. En indføring i sprogteknologiske og kontrastive problemstillinger og metoder. Museum Tusulanums Forlag 2010. 214 s.

En snemand på syv måder er en introduktion til korpusarbejde og til oversættelsesforskning. Bogen viser at automatiske værktøjer med udbytte kan anvendes til at analysere sproglige data og giver enkle eksempler på metoder og it-værktøjer som sprogforskere kan anvende. Samtidig viser bogen at oversættelsesdata kan bruges som øjenåbner og genvej til forskelle i sprogbrug som ellers ville være forblevet upåagtede. Alle bogens kapitler tager udgangspunkt i H.C. Andersens eventyr *Sneemanden*. Nogle kapitler er baseret på overvejende manuelle analyser af korpus, andre på elektroniske, mens en tredje gruppe kombinerer de to tilgange. Bogen giver indblik i de basale muligheder og problemstillinger i forbindelse med anvendelse af sprogteknologiske værktøjer i sprogforskningen.

Min første røde ordbog. Tysk-dansk. Dansk-tysk. Gyldendal 2010. 219 s.

Mål & Mæle. 33. årgang, nr. 1-4. Redigeret af Kasper Boye, Carsten Elbro, Ken Farø, Erik Hansen og Jørn Lund 2010. 32 s. + 32 s. + 32 s. + 32 s.

Foruden brevkassen *Sprogligheder* med spørgsmål om sprog indeholder årgangen artikler af bl.a. *Henrik Galberg Jacobsen*: Ret og retskrivning fra enevælde til sprognævn, *Lars Brink*: Stof og køn (nr. 1), *Christian Kock*: Troværdighedens avartars: Tre x Rasmussen som retorikere (nr. 2), *Ken Farø og Inger Schoonderbeck Hansen*: Småt er godt! – om diminutiver her og der, *Anders Søgaard*: Maskinoversættelse – giver det mening?, *Bent Jørgensen*: Slutpunktum (nr. 3) og *Kasper Boye*: Dippedutter og duppeditter (nr. 4).

For 2009 har *Mål og Mæle* kåret *lømmelpakke* til “årets ord” og *jo, vi kan!* (efter engelsk *yes, we can!*) til “årets udtryk” på baggrund af indsendte forslag fra bladets læsere. Og også i 2010 er læserne blevet inviteret til at indsende eksempler på ord og udtryk der i særlig grad har været fremtrædende i årets løb. Af nomineringerne, som findes i nr. 3, kan nævnes *mailgate*, *cafépenge*, *askesky*, *askeramnt* og *ghetto*.

Månsson, Hans m.fl. (red.): Håndbog for sprogvejledere. Dansk Psykologisk Forlag 2010. 504 s.

Håndbog for sprogvejledere belyser forskellige aspekter ved sprogvejerfunktionerne i forhold til børns sprogtilegnelse og samarbejdet med barnet, forældre og netværkspersoner.

Normann Jørgensen, J. og Anne Holmen (red.): Sprogs status i Danmark 2021. Københavnerstudier i Tosprogethed, bind 58. Københavns Universitet 2010. 135 s.

Som oplæg til en faglig diskussion har de to redaktører bedt en række sprogfolk om at komme med deres bud på sprogpolitik og sprogs status i Danmark. Ved denne lejlighed er der anlagt en bredere indgangsvinkel end ved de tidligere udgivelser om sprogs status i Danmark (1991 og 2000). Det har resulteret i 9 artikler som belyser emnet ud fra forskellige synsvinkler, fx *Tore Kristiansen*: Den herskende sprogideologis almægtighed – om (ikke) at gribe chancen når den byder sig, *Hartmut Haberland*: Noget om, hvem der ejer det danske sprog, og hvem der truer det – og om domænebegrebets storhed og fald, *Bent Preisler*: Engelsk og dansk: Funktioner og status – nu og i nærmeste fremtid, *Anne Holmen og J. Normann Jørgensen*: Skærpede holdninger til sproglig mangfoldighed i Danmark.

Ny forskning i grammatik 17. Redigeret af Merethe Birkelund, Lotte Dam, Helle Dam-Jensen og Susana Silvia Fernández. Udgivet af Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, Odense. 2010. 194 s.

Ny forskning i grammatik giver læseren et indblik i den nyeste nationale sprogforskning inden for dansk og en lang række fremmedsprog. Af bindets 9 artikler kan nævnes *Eva Skafte Jensen: Selv-studier*, *Peter Juul Nielsen: De to infinitiver i dansk: Et proklitisk paradigme*, *Lene Schøsler: Bevægelsesverber i et historisk og i et typologisk perspektiv*.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 38-2010. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Torben Juel Jensen, Niels Møller Nielsen, Nicolai Pharao, Marianne Rathje og Jann Scheuer. Udgivet af Dansk Sprognævn 2010. 196 s.

Af bindets artikler kan nævnes *Jakob Halskov og Pia Jarvad: Manuel og maskinel excerpering af neologismer*, *Peter Juul Nielsen: Samstemmighed som syntagmedanner. Om begrebet kongruens*, *Iørn Korzen og Lita Lundquist: Dansk og andre indoeuropæiske sprog. Strukturelle forskelle mellem tekster på "endocentrisk" dansk og på "eksocentriske" romanske sprog*.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 39-2010. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Niels Møller Nielsen, Nicolai Pharao, Marianne Rathje, Jann Scheuer og John Tøndering. Udgivet af Dansk Sprognævn 2010. 230 s.

Bind 39 er et temanummer om *Dansk udtale* og indeholder artikler af bl.a. *Holger Juul: K-a-tte-e-p-i-n-er. Om komplekse bogstav-lyd-forbindelser i danske ord*, *Marie Maegaard: Fonetisk variation som social praksis – belyst gennem nyere udtaleudviklinger i ungt københavnsk*, *John Tøndering: Prosodiske fraser og syntaktisk struktur i spontan tale*.

Nyt fra Sprognævnet 2010 nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. + 16 s. Dansk Sprognævn.

Hvert nummer indeholder et udvalg af sproglige spørgsmål til Dansk Sprognævn, bogomtaler og artikler om sproglige forhold, fx *Sabine Kirchmeier-Andersen: Exit poll eller valgstedsmåling?* (nr. 1), *Signe Nordstrand Nielsen: BREAKING NEWS! Sproglig korrekthed på tv2.dk* (nr. 2), *Henrik Galberg Jacobsen: Majonæsekrigen 25 år*, *Marianne Rathje: Spalteplads til bandeord* (nr. 3) og *Jacob Thøgersen: "Parallelsproglighed" i teori og praksis* (nr. 4).

Pálfi, Loránd-Levente: Leksikon over ordbøger og leksika. Bogforlaget Frydenlund. 2010. 432 s.

Bogen, der er den første af sin art på dansk, er et praktisk værktøj til informationssøgning. I omtrent 700 artikler (inkl. henvisningsartikler) omtales mere end

1.400 forskellige danske ordbøger og leksika primært udgivet i tidsrummet 1990–2009.

Politikens Nudansk Ordbog. Af Christian Becker-Christensen (hovedredaktør), Jan Heegård Petersen (redaktør), Eva Theilgaard Brink (redaktionsassistent), Erik Both, Erik Høvring og Jørgen Nørby Jensen (konsulenter). 21. udg. Politikens Forlag, København 2010. 1339 s. + cd-rom.

Politikens Nudansk Ordbog med etymologi. Af Christian Becker-Christensen (hovedredaktør), Jan Heegård Petersen (redaktør), Eva Theilgaard Brink (redaktionsassistent), Erik Both, Erik Høvring, Jørgen Nørby Jensen (konsulenter) og Jan Katlev (etymologi). 4. udg. Politikens Forlag, København 2010. 1691 s. + cd-rom.

Rask. Internationalt tidsskrift for sprog og kommunikation. Vol. 31, april 2010. og vol. 32, oktober 2010. 123 s. + 144 s.

Af indholdet i bind 31 kan nævnes *Alexandra Holsting: Als og wie* – en udfordring for den syntaktiske analyse. Og fra bind 32 er der grund til at fremhæve *Michael Ejstrup: Vokaler i moderne dansk talesprog*.

Rathje, Marianne: Generationsprog. Dansk Sprognævns skrifter 43. Dansk Sprognævn 2010. 350 s.

Der er mange myter om unges sprog: De unge taler grimt, de bruger bandeord i hver en sætning og masser af engelske ord, og generationerne kan i det hele taget ikke forstå hinanden. I bogen *Generationsprog* undersøger Marianne Rathje myterne om unges sprog og forståelseskløfter mellem generationerne, og det udforskes hvad generationsprog egentlig er. Bogen er en udgivelse af Marianne Rathjes ph.d.-afhandling om generationsprog.

Schøning, Signe Wedel: Dialekt som identitets- og stiliseringspraksisser hos et søskendepar. Københavnerstudier i Tosprogethed, bind 51. Københavns Universitet 2010. 111 s.

I bogen undersøger Signe Wedel Schøning et søskendepars brug af vestjysk dialekt i Vinderup. Dialekter er stort set forsvundet fra parrets generation, og forfatteren er interesseret i hvilke stereotype symbolværdier de to søskende tillægger den sidste rest af dialekten.

Sjov med sprog. Modersmål-Selskabets årbog 2010. Modersmål-Selskabet 2010. 133 s.

Årbogen har som sit tema "finurligheder i sproget, underforståelser og tale-måder, der gør sproget morsomt". Af bogens artikler kan nævnes *Ole Togeby*: Historier med omslag, *Pia Jarvad*: Sproglig kreativitet og nye ord.

Sprogforum tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik. Årgang 15, 2009, nr. 46 + 47 + årgang 16, 2010, nr. 48. Redigeret af Nanna Bjargum, Bergthóra Kristjánsdóttir, Karen Lund og Lars Stenius Stæhr (nr. 46), Hanne Leth Andersen, Nanna Bjargum, Birte Dahlgreen, Annette Søndergaard Gregersen og Pia Zinn Ohrt (nr. 47), Annette Søndergaard Gregersen, Anne Holmen, Bergthóra Kristjánsdóttir & Karen Lund (nr. 48). 64 s. + 65 s. + 92 s.

Nr. 46 behandler emnet *Sprog på universitetet* fra forskellige synsvinkler. Nr. 47 er et temanummer om *Sproghistorie og sprogtypologi* og indeholder bidrag af bl.a. *Kim Michael Skovgaard-Hansen* og *Lene Schøsler*: Ordforrådets kulturhistorie, *Karen Lund*: Et sprogtypologisk blik på alverdens sprog, *Michael Herslund*: Når ordene ikke svarer til hinanden. Sprogtypologi og oversættelse. Nr. 48 er et temanummer med titlen *Curriculum*.

Sprog og Samfund. Nyt fra Modersmål-Selskabet. 28. årgang, 2010, nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16. s. + 16 s. Redigeret af Michael Blædel (ansvarsh.).

Foruden anmeldelser af sproglitteratur og omtaler og referater af sproglige arrangementer indeholder numrene kortere artikler om forskellige sproglige forhold, fx *Pia Jarvad*: At sidde i futtog, *Niels Davidsen-Nielsen*: Nogle yndlings-aversioner.

Svensk-dansk ordbog. Redigeret af Kjeld Kristensen (hovedredaktør), Else Bojsen og Pernille Folkmann. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, JP/Politikens Forlag, København. 2010. 1183 s.

Ømålsordbogen. En sproglig-saglig ordbog over dialekterne på Sjælland, Lolland-Falster, Fyn og omliggende øer. Bind 10 (klog-kursmed). Udgivet af Afdeling for Dialektforskning. Nordisk Forskningsinstitut. Københavns Universitet. Universitets-Jubilæets danske Samfunds skrifter nr. 575. Syd-dansk Universitetsforlag 2010. 488 s.

Ørhstrøm, Charlotte: "I was less scared to bungy jump than to speak this language". En kvalitativ undersøgelse af voksne indlæreres motivation for at lære dansk. Københavnerstudier i Tosprogethed, bind 52. Københavns Universitet 2010. 115 s.

Gennem indsamlet materiale viser Charlotte Øhrstrøm i denne bog hvordan både psykologiske og sociale faktorer har betydning for immigranternes motivation til at lære dansk.

Sverige

Bellander, Theres: Ungdomars dagliga interaktion. En språkvetenskaplig studie av sex gymnasieungdomars bruk av tal, skrift och interaktionsmedier. Skrifter utgivna av Inst. för nordiska språk, 84. 2010. Ak. Avh. 2390 s.

Författaren har undersökt hur några ungdomar kommunicerar och hur interaktionen varierar mellan olika kontexter, muntligt och skriftligt, i former som samtal, chatt och mobilsamtal. Ungdomarna uppvisar en bred språklig repertoar och förmår växla mellan olika stilar.

Blückert, Ann: Juridiska – ett nytt språk? En studie av juridikstudenters språkliga inskolning. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk 79. 2010. 320 s. Ak.avh.

Juridikstuderande får ofta höra att juridisk svenska är ett eget språk. Så är det inte riktigt, men onekligen är språket ett viktigt instrument inom juridiken. Författaren har undersökt den språkliga normförmedlingen i jurisutbildningen.

Bo65. Festskrift till Bo Ralph. Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning, 39. 2010. 533 s.

Bland bidragen kan nämnas *Stefan Brink: Var ligger Tjottaheiti?*, *Tomas Riad: Retroflektion*, *Emma Sköldberg: Bland nötkärnor, fyrbåkar och skållade råttor*, *Dag Gundersen: Ti år med Ibsen*.

Bonniers svenska ordbok. Red. Peter Sjögren, Irène Györki. Sten Malmstöm. 10 uppl. Bonnier. 2010. 809 s.

I denna nya upplaga har utökats med omkring 4 000 nya ord. Dessutom finns ett avsnitt med skrivråd.

Bruce, Gösta: Vår fonetiska geografi. Om svenskans accenter, melodi och uttal. Studentlitteratur 2010. 239 s.

Här får vi en beskrivning av hur svenskan låter i dag på olika håll i Sverige och svensktalande Finland. Vi får en detaljerad genomgång av de olika varieteternas språkmelodi och särtecken i uttal av vokal- och konsonantljud. Också nya

språkformer, som förortssvenska, tas upp. På bokens webbplats kan man få ljudexempel.

Domeij, Rickard: En språkpolitik för internet. Rapporter från Språkrådet 2. 2010. 46 s.

Den information och service som ges på myndigheternas webbsidor för nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska är långt ifrån tillräcklig visar denna en rapport från Språkrådet.

Gunnartz, Kristoffer: Prata som folk, Einstein. Att berätta begripligt om vetenskap. Norstedts 2010. 204 s.

Författaren, som är vetenskapsjournalist, tar upp den viktiga frågan om hur en forskare skall kunna förmedla sina kunskaper till allmänheten. Det är viktigt inte bara ur demokratisk synpunkt utan för rätts säkerheten och kan även ha ekonomisk betydelse.

Janson, Tore: Språkens historia. En upptäcktsresa i tid och rum. Norstedts 2010. 345 s.

Författaren har gått tillbaka till förhistorisk tid och tar upp språkets uppkomst, vidare beskrivs framväxten av de olika språkgrupperna. Den avslutas med tankar om framtiden för dagens språk. Boken bygger delvis på författarens *Språken och historien*, som utkom 1997.

Kieliviesti. Språkrådets tidskrift, som innehåller artiklar på finska och (sedan hösten 2009) på meänkieli, har planenligt utkommit med fyra nummer.

I nummer 1 diskuterar etnologen *Mirjaliisa Lukkarinen Kvist* hur finnar, som flyttade till Sverige för flera decennier sedan, uppfattar betydelsen av språket och vad språket innebär för deras identitet. Professor *Birgitta Romppanen* ser tillbaka på uppmärksammandet av det så kallade Märkesåret 1809 och konstaterar bland annat att finska språket hamnade i skymundan av finlandssvenskan och svenskan. *Johanna Tikkanen*, journalist vid Helsingin Sanomat, skriver om en trend hos unga flickor som har börjat sprida ut sig från södra Finland till hela landet och till övrig befolkning. Stigande tonföljd är främmande i finskan, men sedan en tid tillbaka har unga flickor använt den i slutet av meningar. *Marjut Männistö*, lektor i finska och ortnamnsforskare, berättar om de officiella och inofficiella benämningar som de äldre invånarna i förorten Vapenbrödraby i Vasa använder om olika platser på sin ort. Ortsnamnen där bär på gemensamma minnen och erfarenheter från krigstiden. Auktoriserade translatorerna *Arja Meksi* och *Irmeli Kuusela* presenterar resultaten av en kartläggning som de gjort på

uppdrag av Språkrådet om omfattningen av finskspråkig information på kommunernas webbplatser.

På meänkieli skriver auktoriserade tolken *Kerstin Jobansson* och folkhögskoleläraren *Irene Muskos* om distanskurserna i meänkieli vid Tornedalens folkhögskola. De konstaterar att engagemang finns det men däremot inte relevant terminologi eller moderna läromedel. *Kerstin Tuomas Larssons* dikter handlar om hur Torneälven, som inte känner några gränser, påverkar befolkningen där.

I nummer 2 intervjuar redaktör *Marja Räihä* Raija Kangassalo, som nyligen tillträtt sin tjänst som språkvårdare i finska och Språkrådets minoritetsspråksansvarig. Professor *Pirkko Nuolijärvi* redogör för vad som har hänt på det språkpolitiska området i Finland sedan Forskningscentralen för de inhemska språken lade fram ett språkpolitiskt program för finskan 2009. Språkrådet förra vice avdelningschef *Paula Ehrnebo* ger en retrospektiv analys av den sverigefinska språkvårdens förutsättningar och svåra situation före språklagen och lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk och rekommenderar lämpliga strategier för finskans fortlevnad i Sverige. *Anne Kattilakoski*, doktorand vid Vasa universitet, diskuterar vad gamla ordspråk och talesätt har att säga om den evinnerliga brådskan som omfattar oss alla. Exempelen visar att jäktet inte alls var okänt förr i tiden heller.

Den tornedalska författaren *Mona Mörtlund* reflekterar över språkfrågor genom att bland annat lyfta fram variationens betydelse. Hon är också skrivit dikten Vi hade en gång ett språk. *Marja-Liisa Asplund*, som bland annat har vunnit en dialekttävling, har skrivit en berättelse om giftermål över gränsen.

I nummer 3 hävdar redaktören *Jubamatti Pelkonen* att det är både viktigt och klokt att ta vara på första generationens invandrare i revitalisering av språken. Rektorn för Sverigefinska skolan i Stockholm redogör för den nya skollagen som träder i kraft i juli 2011 och diskuterar frågan om tvåspråkighet i förskolan. *Anu Muhonen*, doktorand vid Stockholms universitet, redogör för sin forskning om sverigefinska ungdomars flerspråkiga repertoar och hur den fungerar i finskspråkiga radioprogram. Redaktör *Marja Räihä* har gjort en sammanställning av finskspråkiga tidningar och tidskrifter samt finska sidor i tidningar som utkommer i Sverige i dag. Av tolv år 2001 finns bara åtta kvar. Ett par webbtidningar har dock uppstått i stället. *Rickard Domeij*, språkvårdare vid Språkrådet, redogör för de krav som det mångkulturella samhället, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska, har rätt att ställa på myndigheterna när det gäller tillgänglighet till myndigheternas webbplatser. *Marjatta Vilkamaa-Viitala*, forskare vid Forskningscentralen för de inhemska

språken, skriver i sin artikel om nyord som beskriver begrepp inom bl. samhällsekonomin, arbetsmarknaden och skolan.

På meänkieli finns en artikel av *Maja Mella*, verksamhetsledare vid Svenska Tornedalings Riksförbund-Tornionlaaksolaiset, om hur en tuff ponny i hennes barndom påverkade hennes syn på ledarskap. Novellen av kultur- och mediarbetaren *Regina Veräjä* handlar om barnets möte med naturen och livet självt.

I nummer 4 skriver utbildningssekreteraren *Merja-Liisa Heikkinen* att allt fler svensktalande vill lära sig finska. De vanligaste orsakerna är att man har bildat familj med en finskspråkig och att man har finskt påbrå och vill återta det finska språket. Hon hävdar att svenskar har, tvärtemot vad man brukar tro, mycket lätt att lära sig det finska uttalet. Universitetslektorn *Tuija Määttä*s artikel handlar om benämningar på styvfamiljemedlemmar. Enligt henne saknar finskan allmänspråkliga benämningar på detta område. *Hannele Ennab*, språkvårdare vid Språkrådet, kåserar om sitt tre veckor långa språkbud i Finland. Artikeln följs av en ordlista över de cirka 50 nyord som förekommer i texten. *Paula Ehrnebo*, tidigare vice avdelningschef vid Språkrådet, har granskat språkets kvalitet i den finskspråkiga valinformationen på riksdagspartiernas hemsidor och jämfört resultatet med sin undersökning 2006. *Raija Kangassalo*, språkvårdare vid Språkrådet, berättar om den sverigefinska sagotävlingen som anordnades av SR Sisu-radio och Språkrådet.

På meänkieli skriver gymnasieläraren *Birgitta Rantatalo* om projektet Bebyggelsenamn, naturnamn och orddomäner i meänkieliområdet och Anna Angeria om modersmålets betydelse som känslospråk.

Varje nummer innehåller även en ledare, en kolumn om ett aktuellt ämne med språklig anknytning, ett tiotal finska nyord med förklaringar, en avdelning för frågor och svar och en kortfattad resumé av innehållet på svenska. Dessutom innehåller de flesta nummer en svensk-finsk ordlista med 50–150 sökord. År 2010 publiceras finska rekommendationer till ord och begrepp inom det kungliga hovet och inom det sociala området samt till ett urval av benämningar av moderna köksredskap.

Lövfors, Sven: Historiska angivelser i allmänna ordböcker med särskild hänsyn till Svensk ordbok utgiven av Svenska akademien. Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap, 12. 2010. 99 s.

Här presenteras en modell för angivelsestruktur av ordform och ålder på fornspråkliga tidigaste belägg i den nya Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien.

Milles, Karin: Kung Karl och kärleksgrottan. Lek, lust och ideologi i de svenska könsorden. Norstedts 2010. 160 s.

Författaren går igenom ord på könsorganen. De metaforer som används och de mönster som uppvisas säger samtidigt något om vår syn på sexualitet och de två könen. De flesta ord har vuxit fram spontant, men ett ord, *snippa*, för det kvinnliga könsorganet, är ett exempel på ett ord som lanserats som ett led i jämställdheten.

Nelson, Marie: Andraspråkstalare i arbete. En språkvetenskaplig studie av kommunikation vid ett svenskt storföretag. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 82, Uppsala universitet. 2010. 300 s. Ak.avh.

Den här studien ingår i ett större projekt, Den kommunikativa situationen för invandrare på svenska arbetsplatser. I den här studien får vi följa fem fastanställda andraspråkstales kommunikation under en vanlig arbetsdag. Deras medverkan i olika kommunikativa situationer analyseras. Syftet är att finna faktorer som har en positiv inverkan på den språkliga integrationen.

Nilsson, Anna-Lena: Studies in Swedish sign language. Reference, real space blending, and interpretation. 2010. 85 s.Ak.avh.

Det här är en sammanläggningsavhandling av fyra delstudier. Den pekar på en ny inriktning inom teckenspråkforskningen, där man tillämpar teorier inom kognitiv språkvetenskap.

Dessvärre saknas svensk sammanfattning, vilket är extra beklagligt med tanke på att avhandlingar om teckenspråk är så sällsynta.

Norrby, Catrin och Håkansson, Gisela: Introduktion till sociolingvistik. Norstedts 2010. 389 s.

Det här är en lärobok i sociolingvistik. Begrepp och metoder inom området går igenom. Huvudpunkten ligger på språksituationen i Sverige.

Norstedts engelsk-svenska ordbok. Professionell. Norstedts. 2010. 1626 s.

Det här är en utökad och reviderad version av en tidigare ordbok. Den nya innehåller 138 000 uppslagsord och fraser och sägs i inledningen vara den största i sitt slag.

Norstedts svensk-engelska ordbok. Professionell. Norstedts. 2010. 1324 s.

Det här är en utökad och reviderad version av en tidigare ordbok. Den nya innehåller 138 000 uppslagsord och fraser och sägs i inledningen vara den största i sitt slag.

Nuopponen, Anita m.fl.: Ordning och reda. Terminologilära i teori och praktik. Norstedts 2010. 218 s.

Som undertiteln anger får man här terminologins grunder och åtskilliga praktiska exempel.

Prentice, Julia: På rak sak. Om ordförbindelser och konventionaliserade uttryck bland unga språkbrukare i flerspråkiga miljöer. Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 13. 2010. 145 s.Ak.avh.

Idiom och fasta fraser är ofta språkspecifika något man måste tillägna sig separat av andraspråkstalare. En svårighet hos en del fraser, som *på rak arm*, är att betydelsen inte får förutsägbar utifrån kunskap om de olika ord som ingår. Undersökning gäller i vilken utsträckning ungdomar med flerspråkig bakgrund använder och behärskar fraser.

Salö, Linus: Engelska eller svenska? En kartläggning av språksituationen inom högre utbildning och forskning. Rapporter från Språkrådet 1. 2010. 61 s.

Nio av tio svenska avhandlingar skrivs på engelska i dag. Men inom områden där man nästan uteslutande skriver på engelska är man också bäst på att skriva svenska sammanfattningar av forskningsresultaten. Det visar denna rapport från Språkrådet om användningen av engelska och svenska inom universitet och högskolor

Språken i Sverige. Temaredaktörer Öste Dahl och Lars-Erik Edlund. Sveriges nationalatlas. 2010. 176 s.

Serien Sveriges nationalatlas har med denna bok utökas med en volym om språken i Sverige. Man får en fyllig beskrivning över den språkliga mångfalden i Sverige och hur den växt fram. Det hela illustreras med kartor, bilder och textprov. En cd-skiva med svenska dialekter medföljer också.

Språktidningen. Utgiven av Språktidningen AB.

Tidningen har under 2010 som vanligt utkommit med 6 nummer. Ett nummer var 100 sidor, övriga 84 sidor.

Språkrådet har medverkat bl.a. med avdelningen *Frågor och svar* samt en spalt av Språkrådets chef *Lena Ekberg*. Andra med stående spalter är Språkrådets förra chef Olle Josephson, Dagens Nyheters förra språkvårdare *Catharina Grünbaum*, runologen *Marit Åblén*, språkvetaren och underhållaren *Fredrik Lindström* och journalisten och underhållaren *Jonas Hallberg*. Nummer 1 innehöll bl.a. Språkrådets årliga nyordsartikel, en artikel om språksituationen i Bel-

gien och en om undervisning av analfabeter. Nummer 2 finns bl.a. två artiklar om hebreiskan, en intervju med en talskrivare. I nr 3 finns två artiklar om låttexter på svenska, en om i vilken ordning barn lär sig producera ljud. I nr 4 handlar en artikel om ortnamn som väcker ilska, en annan om språklig modernisering i Frälsningsarmén. I nr 5 finns en artikel om försök att kommunicera med utomjordingar, en hur läsoplevelsen av en ljudbok skiljer från den av en bok som man läser själv. I nr 6 handlar en artikel om hur vuxna talar till barn genom andra, t.ex. leksaksdjur, en intervju med en som är expert på jamska (jämtländska).

Studia Antroponymica Scandinavica. Tidskrift för nordisk namnforskning. 28. 2010

Bland bidragen kan nämnas *Eva Brylla*: Han får heta Madeleine, *Anfinnur Jobansen*: To færøske personnavelove.

Stålhammar, Mall: Engelskan i svenskan. Åttahundra år av lånade ord och språkliga influenser. Norstedts 2010. 258 s.

Författaren har gått igenom de engelska lånorden i svenskan. De första kan spåras till 1200-talet. Olika områden går igenom, som handel och sjöfart, mat och dryck, sport och spel, mode.

Svenskans beskrivning 30. Förhandlingar vid trettionde sammankomsten för svenskans beskrivning. Stockholm den 10-11 oktober 2008. Institutionen för nordiska språk. Stockholms universitet 2010. 403 s.

Bland artiklarna kan nämnas *Sally Boyd*: Vems svenska ska beskrivas?, *David Håkansson*: Svenskans topikaliserings i diakron belysning, *Bosse Thorén*: Inte utan konsonantlängd, *Anna Vogel*: Laddade ord.

Söderlundh, Hedda: Internationella universitet – lokala språkval: Om bruket av talad svenska i engelskspråkiga kursmiljöer. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 83. 2010. 234 s. AK.avh.

Författaren undersöker i sin avhandling hur svenska används i den muntliga interaktionen på sex engelskspråkiga universitetskurser i Sverige. Det visar sig att svenska talas på alla de kurser som undersöks, främst i samtal där de utländska studenterna inte deltar, både i privata samtal och i samtal om studierna.

Till Berg. Rörande ord och ton. Göteborgs universitet, Institutionen för svenska språket. 2010. 72 s.

Bidragen i denna festskrift till Sture Berg vid Språkbanken i Göteborg anknyter till huvudpersonens dubbla roller som lexikograf och kyrkomusiker. Bland bidragen kan nämnas *Sven-Göran Malmgren*: NFO som språkhistorisk källa och *Olle Edström*: Taubes visor.

Wagner, Åse Kari H., Sven Strömquist & Per Henning Uppstad: Den flerspråkiga människan. En grundbok om skriftspråkslärande. (Översättning Ulrika Jakobsson.) Studentlitteratur 2010. 307 s.

Enligt författarna är tal och skrift så skilda situationer att alla elever, även de som brukar kallas enspråkiga, blir tvåspråkiga. Fokus i boken riktas dock mot minoritetsspråkiga och familjetvåspråkiga elever. Därtill tar boken upp utlandsadopterade och elever med hörselstörningar.

Wenner, Lena: När lögnare blir lugnare. En sociofonetisk studie av sammanfallet mellan kort ö och kort u i uppländskan. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 80. 2010. 163 s. Ak.avh.

I denna avhandling undersöks det u-haltiga uttal av kort ö som finns framför allt i Uppland, vilket gör att *döma* uttalas som *dumma*. Den fonetiska omgivningen har undersökts, vidare skillnader utifrån ålder, kön och social status. Attityder till sammanfallet och förmåga att höra skillnaden mellan fonemen /u/ och /ö/ hos dem som har sammanfall redovisas också.

Finland

Ayup, Abliz: Suomi-uguuri sanakirja [Finsk-ugurisk ordbok]. Jyväskylä. 492 s.

Folkmålsstudier 48. Meddelanden från Föreningen för nordisk filologi. Hanna Lehti-Eklund & Gunilla Harling-Kranck (red.). Helsingfors. 208 s.

Publikationen innehåller bidrag från symposiet *Text och tal i offentligheten* som arrangerades med anledning av att Föreningen för nordisk filologi fyllde 75 år hösten 2007. Tre av artiklarna baserar sig på föredrag vid symposiet. Antje Lann Hornscheidt analyserar koloniala språkliga spår i olika typer av texter och fokuserar på den språkliga och diskursiva konstruktionen av självbild ur ett svenskt perspektiv. Lennart Hellspong studerar i sin artikel *Offentligheten som arena för retorisk deliberation* den moderna medierade offentligheten och granskar olika offentlighetsformer från antikens pesudodemokrati via den borgerliga offentligheten i det tidigmoderna samhället till den moderna medieoffentligheten. Carita Rosenberg-Wolff diskuterar i sin artikel hur normen och

verkligheten i dag ser ut i det finlandssvenska radiospråket. Hon tar upp t.ex. olika uttalsvarianter och redogör för en studie av bedömning av röster.

I de övriga artiklarna studeras tal och samtal ur olika synvinklar. I boken ingår också hyllningsdikten *Moåli voårt* som skrevs till den 75-åriga föreningen av Lars Huldén.

Höckerstedt, Leif: Svenskan på plats! Söderströms förslag. Helsingfors. 191 s.

I boken fortsätter Leif Höckerstedt sitt resonemang från *Fuskfinnar eller östsvenskar?* (2000). Ska svenskan i Finland ha en framtid så är det i närmare kontakt med Sverige, anser författaren. Att tro att tvåspråkigheten ska ge finlandssvenskan en ny framtid är en illusion. Det som sker är en språkbytesprocess som i vårt språkklimat verkar tolkas som en vinning.

Fokus i boken ligger på språket. Vad är det vi egentligen syftar på då vi talar om svenskan? Hur har talspråket uppkommit, vilka är ljuden och orden, hur blandar vi in finskan och dialekt i vårt språk, vilken roll spelar slangen, hur tilltalar vi varandra? Hur talar man "fint"?

Talspråket i Helsingfors och dess utveckling skildras dels med språkvetenskaplig skärpa, dels med den gamla helsingforsarens nostalgiska lokalkännedom.

Boken riktar sig till den språkintresserade allmänheten men erbjuder också en inkörsport till finlandssvenskan för studenter och språkvetare över huvud taget. Leif Höckerstedt är språkvetare och sociolingvist men har också profilerat sig som debattör.

Ivars, Ann-Marie: Sydösterbottnisk syntax. Studier i nordisk filologi 84. SLS serienummer: 743. Helsingfors. 319 s.

Boken ger en framställning av fras- och satsläran i dialekt och lokalt stadsmål i södra Österbotten. Här beskrivs hur fraser och satser är uppbyggda, vilka funktioner de har och vilka betydelser de bär. Vissa uttryckssätt behandlas översiktligt, andra mer ingående. En djupare analys ägnas nominalfraser som ena byxor, (plocka) blåbären, färskbröd, min en syster, (i) handen av mig, bullpåse, verbfraser som skulle ha bort fått sett, ha bilen borttappad, samtalsmarkörer som vetjahe, nåvetjaduven samt narrativa bisatser och satsstrukturer som Du var inte aldrig det, inte?, inte visste det de något. Användningen av fraser och satser belyses med språkprov som samtidigt ger en inblick i livet i helg och söcken i bygden i äldre tid. Boken avslutas med ett prov på folklig berättarkonst: "Brudraden på Boberget".

Ann-Marie Ivars har varit redaktör för Ordbok över Finlands svenska folkmål och professor i nordiska språk vid Helsingfors universitet.

Junno, Liisa: Kirjastosanasto: suomi-ruotsi-suomi. [Finsk-svensk-finsk biblioteksordlista] 2 revid. upplagan. Helsingfors. 317 s.

Kelan terminologinen sanastoterveyteen liittyvät käsitteet – FPA-termer – Hälsorelaterade begrepp (TSK 41). Elektroniskt material (pdf). Red: Sirpa Suhonen. Folkpensionsanstalten & Terminologicentralen TSK. Helsingfors. 117 s.

Den terminologiska ordlistan beskriver det finländska systemet för social trygghet ur lagstiftningsperspektiv. Ordlistan är avsedd för sakkunniga som vill veta vilka termer som rekommenderas och vad de begrepp som används vid Folkpensionsanstalten betyder. Den är ett bra hjälpmedel t.ex. för lagberedare, översättare, informatörer och journalister. Den kan också stödja datahantering och skapa förutsättningar att utveckla bl.a. informationssökning, informationsöverföring, arkivering och informationsmodellering. Ordlistan innehåller cirka 300 definierade begrepp. Begreppen har finskspråkiga termrekommendationer samt svenskspråkiga ekvivalenter. Ordlistan innehåller även begreppsdiagram.

Kielellä on merkitystä. Näkökulmia kielipolitiikkaan. [Språket har betydelse. Synpunkter på språkpolitik] Red. Hanna Lappalainen, Marja-Leena Sorjonen & Maria Vilkkuna. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1262. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 160. Helsingfors. 224 s.

I boken diskuteras språkpolitiska frågor ur olika synvinklar. Författarna frågar sig om vetenskap måste bedrivas på engelska, hur företagens språkpolitik utformas, vilka grunder normerna för språkvården bygger på och vilka följder normering har. Boken innehåller också översikter av språkpolitiken i Finlands grannländer. Artikelsamlingen kan användas både som faktakälla och som en lärobok i hur man kan undersöka och forska i frågor som hänför sig till språkpolitik.

Kielikello. Kielenhuollon tiedotuslehti. Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors.

Kielikello utkom i vanlig ordning med fyra nummer under 2010. Myndighetsspråket, och framför allt namn på myndigheter, diskuterades livligt i medierna under året, och det syntes också i Kielikello att ämnet var aktuellt. Myndigheternas språk och namn behandlades i flera artiklar i nummer 1, 3 och 4. I nummer 4 publicerades dessutom en rekommendation för namnen på de olika delarna av Finland som blev aktuella efter att länen avskaffades genom reformen av regionförvaltningen 2010. Rekommendationen sammanställdes av de finska namnvårdarna på Forskningscentralen för de inhemska språken,

Meteorologiska institutet och meteorologerna vid Rundradion samt sakkunniga på Institutionen för geovetenskaper och geografi vid Helsingfors universitet.

Nummer 2 innehöll artiklar om stadsspråk, framför allt om språket i huvudstaden Helsingfors. Vid sidan om det officiella namnet Helsingfors används på finska de inofficiella namnen *Hesa* och *Stadi*. Användningen av de här tre namnen varierar mellan talare och situation. Enligt artikelförfattarna kan språkbrukarna uttrycka olika Helsingforsidentiteter genom att använda de olika namnen. I samma nummer kunde man också läsa om hur personer som flyttar från ett dialektområde till ett annat anpassar sig till det nya språklandskapet. I inflyttarens språk kan man hitta olika nivåer av gamla och nya inslag vilket ger talarerna möjligheter att utnyttja olika språkliga drag i olika situationer. Temat för nummer 3 var arbetslivet och dess krav på språkkunskaper samt företagsnamnens egenskaper. Allt fler arbetsplatser är flerspråkiga. Enligt artikelförfattaren inverkar de språkliga lösningar man väljer i en mångspråkig arbetsmiljö i sista hand på företagets ekonomiska framgång.

I varje nummer ingick liksom tidigare spalten *Perusiasiaa*, som tog upp vanliga frågor som riktats till språk- och namnvården. I spalten *Kielenhuollon historiaa* tog Taru Kolehmainen upp bland annat etableringen av ordet *kielenhuolto* (på svenska språkvård) i finskan, utvecklingen av skrivreglerna för ortnamn samt den första språknämndens verksamhet. En populär spalt är *Etsi ja korjaa* som riktar sig till läsare som tycker om lättsamma språkgranskningsuppgifter. Den nya spalten *Kieli kartalla* har framför allt skrivits av redaktörerna för finska dialektordboken. Skribenterna har tagit upp sådana dialektala drag och namnfenomen som har en mycket begränsad spridning på den finska dialektkartan. Texterna har försetts med utbredningskartor som har producerats i samband med arbetet med finska dialektordboken. I Kielikello publicerades dessutom som vanligt rekommendationer och ställningstaganden från finska språknämnden.

Kuronen, Mikko & Kari Leinonen: Svenskt uttal för finskspråkiga. Teori och övningar i finlandssvenskt och rikssvenskt uttal. Tammerfors. 235 s.

Det finns avsevärda skillnader mellan finlandssvenska och rikssvenska. Syftet med den här boken är att separat beskriva hur dessa två varianter av svenska fungerar vad gäller uttalet. Båda beskrivningarna har en likadan struktur så det är lätt för läsaren att allt efter behov göra jämförelser i uttalet mellan finlandssvenska och rikssvenska. Boken syftar dock inte bara till att teoretiskt beskriva uttalet, utan den är framför allt avsedd att fungera som en lärobok i finlandssvenskt och i rikssvenskt uttal. Därför innehåller boken praktiska övningar samt

konkreta råd och tips om hur man kan lära sig gott uttal i finlandssvenska respektive rikssvenska. Boken riktar sig i första hand till studenter och lärare i svenska på universitetsnivå men kan säkert vara nyttig även för lärare och elever i andra sammanhang där svenska studeras och därutöver för vem som helst som är intresserad av att veta mer om svenskt uttal. Också modersmålsstudier i såväl Sverige som Finland kan finna boken nyttig för att få gedigna teoretiska kunskaper om svenskt uttal.

Lassus, Jannika: Betydelser i barnfamiljsbroschyrer: Systemisk-funktionell analys av den tänkta läsaren och institutionen. Webbpublikation: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-6050-2>

I avhandlingen undersöks sverigesvenska och finlandssvenska socialförsäkringsbroschyrer till barnfamiljer. Det är fråga om broschyrer som blivande föräldrar och barnfamiljer får då de väntar barn eller nyligen har fått barn. Texterna utges av två olika institutioner i två olika kulturer men på samma språk: svenska. De undersökta broschyrerna publicerades under åren 2003–2006 och utgavs av Folkpensionsanstalten (FPA) i Finland och Försäkringskassan (FK) i Sverige. Analyserna visar att broschyrtexterna i de två länderna liknar varandra, i synnerhet i de fall då de är producerade på liknande sätt, alltså då de finlandssvenska texterna inte är översättningar. De skillnader som finns beror på skillnader mellan institutionerna och socialförsäkringssystemen, vilka i sin tur är förankrade i de två kulturerna.

Mickwitz, Åsa: Anpassning i språkkontakt – morfologisk och ortografisk anpassning av engelska lånord i svenskan. Nordica Helsingensia, nr 21. Helsingfors. 217 s. Finns också som elektronisk publikation: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/19636>.

Mickwitz undersöker i sin avhandling hur engelska lånord har anpassat sig morfologiskt och ortografiskt i svenskan, samt vilka faktorer som har påverkat anpassningen. Analysen utgörs av en kvantitativ och en kvalitativ del. I den kvantitativa delen ger Mickwitz en översikt av hur stor del av lånorden i materialet som är morfologiskt anpassade, och vilken typ av anpassning de har genomgått. I den kvalitativa delen studerar Mickwitz hur lånorden anpassas grammatiskt utgående från vilken ordklass de tillhör. Mickwitz undersöker också sambandet mellan morfologisk och ortografisk anpassning och hon visar att detta är tydligt: lånord med anpassad stavning och lånord med stavning som sammanfaller med den svenska böjs i högre grad enligt svenskt böjningsmönster än lånord med främmande stavning.

Myntti, Kenneth: Svenskan på offensiven eller på intensiven. Söderströms förlag, Helsingfors. 298 s.

Svenskan har under de senaste åren tappat terräng som samhällsbärande språk i Finland. Författaren blottlägger i sin bok hur samhällseliga kompromisser samt ekonomiska och politiska karriärsträvanden har tärt på de svenska strukturerna. Parallellt med den här analysen kommer Myntti med konkreta förslag på hur trenden kan vändas och målar upp en positiv framtidsvision som relaterar svenskan till ett nordiskt och globalt sammanhang.

Oikeuskieli ja säädöstieto. Suomenkielinen lakikirja 250 vuotta – Rättsspråk och författningsinformation. Den finskspråkiga lagboken 250 år. Red. Heikki E. S. Mattila, Aino Piehl ja Sari Pajula. Publikationer av Suomalainen lakimiesyhdistys. C serie Nr 41. Suomalainen lakimiesyhdistys. Helsingfors. 371 s.

Verket belyser det juridiska språkets utveckling i Finland och dess nuläge. De olika artiklarna behandlar både finskan och svenskan, och lagboken diskuteras ur både juridisk och språklig synvinkel. I de artiklar som berör lagspråket behandlas utvecklingen av det finska och svenska lagspråket från medeltiden till våra dagar, vården av lagspråket och myndighetsspråket i historiskt perspektiv samt det moderna juridiska språkets särdrag. De artiklar som gäller svenska är skrivna på svenska. De finska artiklarna är försedda med svenskt sammandrag.

Ordlista över sociala medier (TSK 40). Terminologicalentralen TSK rf. Helsingfors. Elektroniskt material: http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Sosiaalisen_median_sanasto.pdf

Ordlista över sociala medier innehåller 62 begrepp som gäller de sociala medierna som ett företeelse samt tjänster, innehåll och datatekniska lösningar inom de sociala medierna. Ordlistan innehåller till exempel begreppen massbaserad problemlösning, kollektiv intelligens, lyfta fram, vänförfrågan, taggmoln, Ajax och ryktssystem. Begreppen har finskspråkiga termrekommendationer och svensk- och engelskspråkiga ekvivalenter samt finskspråkiga definitioner.

Ordlista har som målgrupp användare av de sociala medierna, innehållsleverantörer, tjänsteleverantörer samt informatörer, journalister och översättare. Ordlistan gjordes på Kommunikationsverkets initiativ och den har publicerats på Terminologicalentralen TSK:s webbplats i pdf-format, och den kommer att publiceras även i termbanken TEPA.

Räsänen, Matti: Päivä päivältä enemmän. Suomen toistokonstruktioita. [Mer och mer dag för dag. Om konstruktioner som uttrycker upprepning i finskan]. Yliopistopaino, Helsingfors. 237 s.

Matti Räsänens doktorsavhandling behandlar sådana korta konstruktioner i finskan som innehåller ett upprepat ord, t.ex. *päivä päivältä* (dag för dag). Föremål för undersökningen är konstruktionernas grammatiska struktur, syftet med användningen av dem och deras produktivitet. Konstruktioner av den här typen uttrycker intensitet och skapar känsloladdning i texten.

Saarikalle, Anne & Johanna Vilkuna. Suomen kielen sanakirja maahanmuuttajille. [Finsk ordbok för invandrare]. Helsingfors. 328 s.

Sandström, Caroline. Genus i östra Nyland – från dialektutjämning till dialektmarkör. Finska, finskugriska och nordiska institutionen vid Helsingfors universitet. Nordica Helsingiensia 20, Dialektforskning 2. 421 s. Även som pdf-version: <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/61803/genusios.pdf?sequence=2>

I denna studie av variation och förändring i de svenska dialekterna i östra Nyland diskuteras språkdrag som hör samman med dialekternas genusystem. Då dialektdrag som de bestämda slutartiklarna påverkas av förändring eller de inanimata pronomenen *hon, han* och *he(t)* för *kannan, stolen* eller *bordet* övergår till *den* och *de(t)* kan dessa dialektdrag omvandlas och få nya funktioner som identitetsmarkörer i dagens språkbruk. Studien bygger på östnyländska dialektinspelningar från 1960–70-talen, men också på nya inspelningar från 2006–2008. Metodiskt bygger avhandlingen på traditionell dialektologi och sociolingvistik med inslag av interaktionell lingvistik.

Språkbruk, tidskrift utgiven av Forskningscentralen för de inhemska språken utkom med fyra nummer år 2010. Charlotta af Hällström-Reijonen var chefredaktör för Språkbruk, Pia Westerberg redaktionssekreterare och Eva Orava redaktör. Här ett axplock ur innehållet.

Språkbruks första nummer innehöll två artiklar som handlade om svenskundervisningen i finska skolor. Maria Green-Vänttinen och Hanna Lehti-Eklund från Helsingfors universitet presenterade projektet *Svenska i toppen*. Forskarna hade tagit reda på vilka faktorer som påverkar goda resultat i svenskundervisningen. Dessutom intervjuade Språkbruk en inspirerande och omtyckt svensklärare i en finsk skola, Marko Paasonen från Nastola, bland annat om varför han tror att just hans elever uppvisar påfallande goda resultat i svenska. Dimitrios Kokkinakis och Ulla Gerdin från Sverige presenterade en ny medicinsk korpus

som utgör en viktig källa för terminologer, språkforskare och fackspråksspecialister som vill titta på hur medicinska termer och begrepp används i autentiska texter.

Språkbruks andra nummer handlade mycket om klarspråksarbete. Ann Blückerter frågar i en artikel om juridiskan är ett eget språk? Språkbruks Eva Orava intervjuar lagstiftningsrådet Ann-Marie Malmsten med anledning av att den nya reviderade upplagan av Svenskt lagspråk i Finland utkom våren 2010. Malmsten ledde revideringsarbetet och berättar i intervjun bland annat om vad som är nytt och vad som strukits i den nya boken. Lars Melin berättar i sin artikel *Artikels val* om vilka språkliga val vi kan ställas inför när vi ska skriva en tidsningsartikel. I detta nummer introducerades även en ny språkspalt, *Dialektfrågan*, där forskaren Carola Åkerlund denna gång besvarade frågan om vad uttrycket *skullande dager* betyder.

Nummer 3/2010 av Språkbruk innehåller en artikel av Brigitte Mral *Kvinnors retorik – en vinst för demokratin*, där hon diskuterar vad som kännetecknar den nya, "mjukare" retoriken hos politikerna. I detta nummer inledde Marika Tandefelt sin serie *Tre nedslag i svenskans samtids historia*, och i den första delen redogör hon för bakgrunden till dagens stavning. En ny artikelserie var också *Minoritetsspråk i Europa* som inleddes med en beskrivning av friskan.

I nummer 4/2010 berättade ordboksredaktörerna Sture Berg och Sven-Göran Malmgren om urvalskriterierna för nästa upplaga av Svenska Akademiens ordlista i artikeln *Varför travintresse ska ut och fotbollsintresse in*. Annika Bergström berättade om hur svenska temperaturadjektiv (bl.a. *het* och *kall*) används både konkret och utvidgat. Lotta Collin skrev om Språkval i statusuppdateringar på Facebook. Hon baserade sin artikel på en fråga Språkbruk ställde sina vänner på Facebook: "Vilket/vilka språk använder du i dina statusuppdateringar och varför?" Marika Tandefelts serie *Tre nedslag i svenskans samtids historia* handlade om avskaffandet av verbens pluralböjning. På Helsingfors bokmässan efterlyste Språkbruk det vackraste ordet i svenskan, och tidningen redogjorde för resultatet under rubriken *Från amaryllis till tupplöck*.

Förutom detta innehöll varje nummer en krönika (med ny skribent i varje nummer), bokrecensioner, svar på språkfrågor, notiser, serien *Strippen* samt annat redaktionellt material.

Suomi-somali-suomi taskusanakirja [Finsk-somalisk-finsk pocketordbok]. Red. Mohamed Warsame & Maija Kajava. (2 rev. uppl.). Helsingfors. 103 s.

Tekstiilit. Osa 6, Sanastot – Textiles. Part 6, Terminology. Finlands standardiseringsförbund. Helsingfors. 332 s.

Terminology: functional foods, probiotics, prebiotics, synbiotics, health claims, sensory evaluation of foods, molecular gastronomy: English-Portuguese edition (även som pdf). University of Turku. 114 s.

Tiima, tiu, tynnyri: miten ennen mitattiin: suomalainen mittasanakirja. Red. Jarmo Grönros & Juhani Kostet. (6. revid. uppl.). Turun maakuntamuseon julkaisuja. Åbo. 127 s.

Turtia, Kaarina. Otavan uusi sivistyssanakirja [Otavas stora ordbok över främmande ord] (3 uppl.). Helsingfors. 640 s.

Urbaani sanakirja. [Urban ordbok]. Red. Mats Söderlund & Niklas Wahrman. Helsingfors. 159 s.

Viinikainen, Taru: Taipuuko “akrobaatti Aleksandra”? Nimikonstruktio ja nimikkeen taipuminen lehtikielessä 1900-luvulta 2000-luvulle. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Education, Humanities, and Theology., no 1. Joensuu. 354 s.

I sin doktorsavhandling undersöker Tarja Viinikainen den helhet som utgörs av ett attribut och ett egennamn och hur attributet böjs. Det här språkliga fenomenet intresserar ständigt språkbrukarna, och finska språknämnden on behandlat det många gånger och ändrat tidigare rekommendationer. Boken ger en bild av hur språkvården och skriftspråket utvecklats från 1900-talets början till våra dagar genom att belysa ett fall.

Waldenström, Stellan. Norrmarks och Påmarks svenska ortnamn och bebyggelsehistoria. Svenska kulturfonden i Björneborg. Björneborg. 400 s.

Svenska kulturfonden i Björneborg har tidigare gett ut “Björneborgs svenska ortnamn” (2007) och “Vittisbofjärdens svenska ortnamn och bebyggelsehistoria” (2009). Författare till båda böckerna är Stellan Waldenström. *Norrmarks och Påmarks svenska ortnamn och bebyggelsehistoria* är den tredje boken i ämnet av samma författare. Såväl Vittisbofjärd som Norrmark är numera delar av Björneborgs stad och när är därmed Björneborgs stads svenska ortnamn i sin helhet behandlade och därtill även Påmark kommuns svenska ortnamn. Påmark har länge varit enspråkigt finskt, och de svenska ortnamnen i den kommunen har därför varit gamla och finns i dag endast i förfinskad form.

Wirén, Ulvi. Omal kael reisimine: suomi-viro-fraasisanakirja. [Finsk-estnisk frasordbok]. Helsingfors. 172 s.

